

**Рішення разової спеціалізованої вченої ради ДФ 26.133.093
про присудження ступеня доктора філософії**

Здобувач ступеня доктора філософії Пилинський Михайло Ярославович, 1995 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2018 році Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова за спеціальністю «Середня освіта», з 2020 р. й дотепер працює в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка викладачем кафедри германської філології Факультету романо-германської філології.

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 26.133.093 Київського столичного університету імені Бориса Грінченка виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), місто Київ, від 29 травня 2025 року № 5, у складі:

Голова разової спеціалізованої вченої ради:

БОНДАРЕВА Олена Євгенівна, доктор філологічних наук, професор, головний науковий співробітник кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Рецензенти:

БРОВКО Олена Олександрівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського столичного університету імені Бориса Грінченка;

ЯКОВЕНКО Ірина Василівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри лінгвістики та перекладу Факультету романо-германської філології Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Офіційні опоненти:

ГОРБОЛІС Лариса Михайлівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови і літератури Факультету іноземної та

слов'янської філології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка;

КРИВОРУЧКО Світлана Костянтинівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри теорії і практики англійської мови та зарубіжної літератури імені професора Михайла Гетманця Українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди.

На засіданні 21 липня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 035 Філологія Пилинському Михайлу Ярославовичу на підставі прилюдного захисту дисертації «Концепт СВОБОДА у художній літературі США і України» за спеціальністю 035 Філологія.

Дисертацію виконано у Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), місто Київ.

Науковий керівник: Гайдаш Анна Владиславівна, доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри германської філології Факультету романо-германської філології Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. дисертація Пилинського Михайла Ярославовича на тему «Концепт СВОБОДА в художній літературі США і України», подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 Філологія, є завершеною, самостійною роботою, що містить науково обґрунтовані результати, актуальність, наукову новизну, теоретичне та практичне значення і відповідає п. 6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», затвердженого

Міністерством юстиції України 03.02.2017 за №155/30023. Дисертація Пилинського Михайла Ярославовича та наукові публікації, у яких висвітлено наукові результати дисертації, виконано на належному науковому рівні з дотриманням академічної доброчесності. Пилинський Михайло Ярославович на високому рівні оволодів методологією наукової діяльності, набув теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей. Здобувач вільно володіє матеріалом.

Здобувач має 6 наукових публікацій за темою дисертації, з них 6 – одноосібні: 3 – у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, 3 статті, в яких додатково відображено результати дисертації.

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

БОНДАРЕВА Олена Євгенівна, доктор філологічних наук, професор, головний науковий співробітник кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, побажання:

1. Відзначаємо значний ріст дисертанта як дослідника, який гнучко сприймав зауваження, бачачи в них поле для подальшої роботи.

2. Тема дисертації є ширшою за залучений матеріал, що створює прекрасну концептуальну рамку для подальших досліджень у глибині біохронії, новій синхронії та філософії, а також для виявлення переваг міждисциплінарних підходів. Хоча міждисциплінарність і цінна, іноді вона ставала викликом, оскільки обсяг та структура роботи не дозволяли розширювати її в усіх напрямках без перекосів.

3. Зауважимо, що в роботі бракує розмови про поезію в аспекті специфіки поетичної форми, а не лише в міждисциплінарному аспекті, що, ймовірно, стане перспективою для подальших досліджень. Висловлюємо

незгоду з твердженням про більшу увагу драматургії про війну, ніж поезії, та рекомендуємо звернути увагу на значний обсяг досліджень сучасної української поезії війни.

4. Відзначаємо прагнення дисертанта мати власну точку зору на досліджувані проблеми, що є цінним для формування оригінального наукового підходу. Висловлюємо побажання, щоб майбутня монографія вийшла англійською мовою, бажано в американському видавництві, з метою прояснення американській аудиторії українських смислів та значення нашої боротьби.

5. Підкреслюємо, що вибір теми дисертації відбувався на іншому етапі війни (2021 рік), і те, що українська молодь займається наукою, суб'єктивністю та ідентичністю в умовах війни, є подвигом, що дає надію. Робота заслуговує на повну підтримку.

КРИВОРУЧКО Світлана Костянтинівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри теорії і практики англійської мови та зарубіжної літератури імені професора Михайла Гетманця Українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, зауваження:

1. Дисертант проаналізував філософське підґрунтя американського дискурсу Просвітництва, зокрема ідею філософії природного права Дж. Лока. У цьому контексті виникає питання, чи є громадянин США XXI ст. «свобідним» та якого «розміру» обмеження його свобод. Варто було б повніше узагальнити, як проаналізовані дисертантом вірші сприяли досягненню цієї мети.

2. Під час аналізу американських віршів XVIII ст. дисертант виокремлює греко-римську традицію; доцільно уточнити, що йдеться передусім про римську традицію, оскільки орієнтація на давньогрецьку літературу в «західному» каноні простежується з XIX ст. Варто було б дослідити, чи може

бути в українській поезії відлуння до слов'янської міфології, або ж це запозичення з античної міфології, як і в американців.

3. У розділі 3 дисертант привертає увагу до мотивів розчарування в українській ліриці ХХІ ст., що є реакцією на пасивність Європи перед трагедією українського народу. Рекомендуємо повніше узагальнити, як корелювати це «мовчання» Європи ХХІ ст. з ідеями Лока про «свободу як дар», які сформувалися ще в ХVІІ ст., та чи є свобода лише ідеєю, нездійсненою на практиці.

4. Висловлюємо повну підтримку дисертації Михайла Ярославовича як гідного та достойного творчого продукту, особливо в контексті українсько-американської компаративістики. Наголошуємо на важливості міждисциплінарного підходу, самоцінності дослідження, творчому підході та активності дисертанта, що підтверджується його публікаціями та участю у конференціях. Дисертація та дисертант заслуговують на присудження ступеня доктора філософії.

ЯКОВЕНКО Ірина Василівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри лінгвістики та перекладу Факультету романо-германської філології Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, зауваження:

1. Заявлене залучення «дослідницької оптики постколоніальних студій» (с. 19) виявилось фрагментарним, що звужує аналітичну перспективу та не дозволяє повною мірою вписати сучасну українську воєнну поезію у глобальний контекст постколоніальної культури спротиву.

2. Аналітичні спостереження мають переважно описовий характер (с. 68-71, 79-82); бажано було б бачити більше інтерпретаційної глибини в осмисленні метафоричних структур, символіки та асоціативного поля концепту «свобода», замість переважно дескриптивного аналізу з розлогим цитуванням.

3. Доречно було б акцентувати спільні та відмінні риси в поетичному осмисленні війни у творах чоловіків і жінок, а також вплив цих відмінностей

на уявлення про свободу, порушуючи питання трансформації гендерних ролей.

4. Дисертаційне дослідження не продемонструвало достатньої уваги до візуального та паралінгвістичного контексту, що звужує потенціал актуального аналізу сучасної української поезії, яка функціонує в медіапросторі.

5. Дисертант продемонстрував вміння аналізувати проблему в діяхронічному аспекті, що підкреслює актуальність теми та сформовані навички. Робота має важливе теоретико-термінологічне значення, зокрема, завдяки використанню поняття «комбатантська поезія». Дисертація та її захист засвідчують сформованість компетенцій та є джерелом перспективних наукових ідей. Михайло Ярославович Пилинський заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія.

ГОРБОЛІС Лариса Михайлівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови і літератури Факультету іноземної та слов'янської філології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, зауваження:

1. Концепт «СВОБОДА» в українській літературі ХХІ ст. повинен бути чітко скерованим у літературознавче русло із залученням праць вітчизняних учених, що підсилило б теоретичне значення роботи та сприяло б апробації термінологічного апарату.

2. Досліджуючи поезію Б. Гуменюка, доцільно було апелювати до текстів його збірки «Вірші з війни» (2018), що узгоджується з об'єктом, предметом, метою і завданнями дисертації, оскільки збірка «100 новел про війну» містить прозу, а «Блокпост» є лише частиною його поетичного доробку.

3. Слід розширити опис методології та теоретико-методологічної бази, додаючи інші важливі для досягнення мети методи (наприклад, герменевтичний) та підкреслюючи міждисциплінарність дослідження.

4. Повністю підтримується високий рівень дисертації, особливо відзначається важливість введення української літератури та її контексту в світовий дискурс та введення у науковий обіг імен сучасних українських письменників. Дисертант продемонстрував необхідні теоретичні знання, навички та вміння, що є визначальними для здобувача ступеня доктора філософії. Робота заслуговує на підтримку та присудження наукового ступеня.

БРОВКО Олена Олександрівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, зауваження:

1. У першому розділі дисертації варто було б більше уваги звернути на специфіку методології семантико-когнітивного і когнітивно-поетичного аналізу концептів та власне літературознавчі студії з проблем концептології.

2. Слід уточнити критерії добору репрезентативних текстів у підрозділі 1.2. «Концепт СВОБОДА в національних поетичних традиціях: діахронічний вимір», оскільки виникає питання щодо суб'єктивності цього критерію.

3. Потребує пояснення факт відсутності апеляції до творчості Тараса Шевченка в підрозділі 1.2., де дисертант пропонує спробу формування власного канону текстів – репрезентантів концепту свободи в українській літературі, зважаючи на аналіз шевченківського прототексту в розділі 3.

4. Дослідження є завершеним, актуальним та має новизну, водночас тема залишається невичерпною. Підкреслюємо продуктивність асинхронного підходу та потенціал для подальших компаративних синхронних студій та монотематичних досліджень. Захист засвідчив, що дисертант є сформованим дослідником і педагогом, здатним визнавати помилки та розвиватися. Робота заслуговує на відзначення науковим ступенем, а дисертант гідний бути доктором філософії за спеціальністю філологія.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 26.133.093 присуджує ПИЛИНСЬКОМУ Михайлу Ярославовичу ступінь доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 Філологія.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради ДФ 26.133.093

Олена БОНДАРЕВА